

Aleš Česal

ZNAMENÍ ZLA

Utajené
dějiny
nacismu

xyz

Znamení zla

Vyšlo také v tištěné verzi

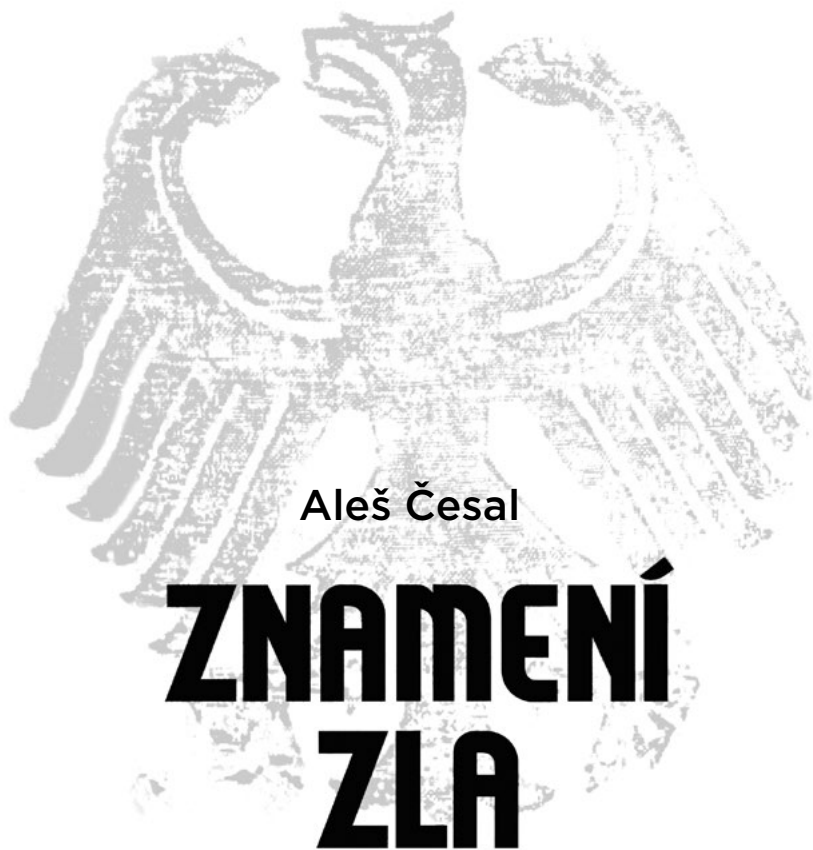
Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Aleš Česal
Znamení zla – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Aleš Česal

ZNAMENÍ ZLA

Utajené dějiny nacismu

xyz

Tuto knihu připisuji Luboši Šafaříkovi a KPU

NĚKOLIK SLOV ÚVODEM

Před dvanácti lety mi vyšla kniha *Znamení zla*, která byla výsledkem mého dlouholetého zájmu o druhou světovou válku a záhady s ní spojené. Splnil jsem si tak osobní dluh a téma, kterým jsem se zabýval prostřednictvím dílčích článků, jsem spojil do jedné publikace. Tu jsem rozdělil do dvou částí. V první jsem se zabýval tzv. nacistickými tajnými zbraněmi a ve druhé okultním pozadím třetí říše.

Po letech jsem se rozhodl, že se ke *Znamení zla* vrátím, ovšem již bez zbrojních projektů. Knih – a kvalitních – vyšla na toto téma celá řada. Zaktualizoval jsem a podstatně rozšířil druhou část původní knihy nazvanou *Bohové apokalypsy*. Během let jsem nashromáždil řadu materiálů a podnětů, které jsem v době prvního vydání neměl k dispozici.

Legendy, mýty a záhady, které panují kolem nacistického Německa, by vydaly na několik metrů knih. Zabýváme-li se jimi, nemůžeme pominout ani nacistickou pseudovědu, která ovlivnila seriózní vědecký výzkum a vývoj nových technologií. Díváme-li se na nejtragičtější kapitoly lidských dějin objektivně, nemůžeme teorie šílených mágů v nacistických uniformách vedoucích lidstvo do apokalyptické záhuby pominout. Vždyť čím by byla chemie bez své tajemné a kouzlem opředené matky.

K „okultnímu nacismu“ můžeme zaujmout dvojí postoj. Jde o okrajovou záležitost, o spolky bláznů bez jakéhokoli vlivu na chod světových dějin nebo samotného Adolfa Hitlera. Ostatně souvislost okultních společností s Hitlerovou osobou je velmi nezřetelná. Ale existuje. Jen ne v podobě, jakou jsme zvyklí číst. A druhý postoj? Jedním z rysů záhadologie je to, že okrajové často staví na místo hlavního. Nebyť okultního podhoubí, nebylo by šílených rasových teorií, esesáckých rituálů ani Hitlera coby vůdce věřícího ve svou vyvolenost a předurčenost. Vždy jde o úhel pohledu, který zvolíme. Nezřídka jde spíš o pohled intuitivní než exaktní. O jakési tušení souvislosti, abych zacitoval velkého mistra českých milovníků záhad. Pokud to bylo možné, snažil jsem se vycházet z tzv. seriózní literatury a pramenů. A kupodivu, zvolíme-li správnou optiku, prozradí nám tento typ literatury nejvíce.

Vzhledem k tomu, že jde o knihu primárně určenou českým čtenářům, snažil jsem se hlavní téma každé kapitoly doplnit i souvislostmi s naším územím. Není jich zase tak málo.

Podle mého názoru vede k nacistické straně od některých okultních společností a hnutí přímá linka. A i když je nacismus opředěn přitažlivými a tajemnými tématy, vždy musíme mít na mysli, že za strašným utrpením, které tento režim přinesl, za vším tím mučením, plynovými komorami, průmyslovým vražděním, pokusy na lidech a koncentračními tábory stáli konkrétní lidé. Po skončení druhé světové války si kolektivní vědomí lidstva (nebo alespoň jeho část) našlo coby hlavního viníka temnou sílu, tajemné neznámo, něco nadpozemsky obludného, čeho byli Hitler, Himmler, Heydrich, Sievers a další pouhými prostředníky. Bez konkrétních lidí by bylo zlo bezzubé a mnohem méně smrtící.

V žádném případě jsem si nepřál kopírovat skvělou knihu Nicholase Goodrick-Clarka *Okultní kořeny nacismu*. Stala se mi však dobrým

N Ě K O L I K S L O V Ú V O D E M

rádcem, skutečnou Ariadninou nití v labyrintu tajných společností a spolků v Německu a Rakousku první poloviny 20. století. Ale téma Clarkovy knihy bylo jenom jednou z kostiček – byť důležitou – pestré mozaiky, která mě zajímala. Něco podobného se dá říct také o *Jitru kouzelníků* Jacquese Bergiera a Louise Pauwelse, které je spíš než pramenem pro historiky inspirací pro poutníky, jdoucí mnohdy po stezkách zahalených temnotou.

Za poskytnuté rady, fotografie, archivní materiály a další pomoc děkuji Jiřímu Fišarovi, Miloši Jesenskému, Adamu Kretschmerovi, Petru Maturovi a Janu Polívkovi.

Zatroubil pátý. A viděl jsem, jak hvězdě, která spadla z nebe, byl dán klíč od jícnu propasti; otevřela jícen propasti a vyvalil se dým jako z husté pece, a tím dýmem se zatmělo slunce i všechno ovzduší. Z dýmu se vyrojily kobylky na zem; byla jim dána moc, jakou mají pozemští škorpióni. Dostaly rozkaz neškodit trávě na zemi ani žádné zeleni, ani stromoví, jenom lidem, kteří nejsou označeni boží pečeti na čele. Ale nebyla jim dána moc, aby lidi zabíjely, nýbrž je po pět měsíců trýznily; byla to trýzeň, jako když škorpión bodne člověka. V ty dny budou lidé hledat smrt, ale nenajdou ji, budou si přát zemřít, ale smrt se jim vyhne.

Ty kobylky vypadaly jako vyzbrojená válečná jízda; na hlavách měly něco jako zlaté věnce, tvář měly jako lidé, hřívu jako vlasy žen, ale zuby měly jako lvi. Měly jakoby železné pancíře a jejich křídla hřmotila, jako když se množství řítí do boje. A měly ocasy jako škorpióni a v nich žihadla, aby jimi trýznily lidi po pět měsíců. Nad sebou měly krále, anděla propasti, hebrejským jménem Abaddon – to znamená Hubitel.

První běda pominulo a hle, už jsou tu dvě další!

Zjevení sv. Jana

MISTŘI A UČEDNÍK

Velký učitel × Rasový mystik

Učení o světovém ledu × Rytíř od Noreie

Mysterium Bismarckových věží

Já vás křtím vodou k pokání; ale ten, který přichází za mnou, je silnější než já – nejsem ani hoden toho, abych mu zouval obuv; on vás bude křtít Duchem svatým a ohněm.

Jan Křtitel (Matouš 3,11)

O Adolfu Hitlerovi a jeho vztahu k okultismu se traduje celá řada donekonečna opakovaných a často nepodložených spekulací. Tím nechci říct, že nacismus a okultní nauky spolu nesouvisí. Nesporně existuje celá řada společností a skupin s mystickým zaměřením, které nacismus ovlivnily nebo k němu inklinovaly. Jeden z těchto okultních kořenů najdeme kupodivu i v českém pohraničí. Osobnosti, o nichž bude řeč v této kapitole, spojuje jedna věc: Hitler se přímo s nimi nebo s jejich myšlenkami seznámil v době, kdy žil ve Vídni. Do hlavního města rakousko-uherského mocnářství přichází ve svých sedmnácti letech, roku 1906. A v jejích ulicích a ubytovnách doslova přežívá do roku 1913, kdy se rozhodl přestěhovat do

bavorského Mnichova. Ve Vídni Hitler nasákl myšlenkami, které ho provázely po zbytek života.

Velký učitel

Vlivnou osobností v řadě vídeňských tajných společností a skupin byl Guido von List (1848–1919). Jeho hlavním zájmem se staly mýty, pohádky a ságy, na jejichž základě svébytně prezentoval germánskou kulturu a historii. Psal historické romány (*Carnuntum* o dobytí mravně zpustlé garnizony čistými a silnými Germány), „odborné“ publikace (*Německo-mytologické krajinné obrazy* – na základě krajiny a pomístních jmen buduje starogermánské kulturní dějiny), ale i básně (*Zasvěcení Valkýr, Ostařin příchod* – vyzývá otce bohů Wuotana, aby vyvedl Germány z tisíciletého období temna).

Když v roce 1902 dočasně oslepl, vyjevilo se mu tajemství *Eddy*, starých germánských run a symbolů. *Edda* (islandsky prababička) je sbírkou islandských písní s náměty ze severské mytologie. Na základě své vize sepsal knihu, kterou mu posléze vydal spolek jeho příznivců. K jeho hlavním dílům patří *Ariogermánské rity*. Požaduje v nich znovuzavedení starého germánského práva (pranířování nevěrných žen, nošení potupných znamení Židy atd.). Podle Lista se lidstvo dělí do dvou skupin: árijská panská rasa zasvěcených a otroci a sluhově-čandalové (staroindické slovo pro míšence). Původní árijci kdysi sídlili na kontinentu u severního pólu, odkud byli v době ledové vyhnáni a smísili se s jižními rasami. Největšími nepřáteli árijské rasy jsou podle Lista Židé, katolická církev a svobodní zednáři.

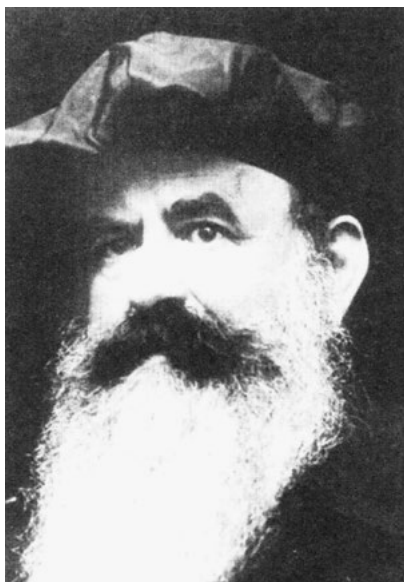
Ale právě po vzoru svobodných zednářů zakládá List tajné spolky. V roce 1907 vzniká *Armanenschaft*, jehož členy vybírá List osobně. V roce 1911 potom organizace *Hohen Armanen Offenbarung* (HAO). Armáni byli podle Lista ušlechtilou starobyloou rasou, ještě předkřesťanskou.

Tyto spolky jsou propojeny s řadou dalších obdobně orientovaných organizací a tajnými řády kolem Listova žáka Jörga Lanze von Liebenfelse a vedou až k Thule. Právě v těchto strukturách se poprvé objevuje jako tajné poznávací znamení hákový kříž.

Hitler bezesporu Listovo dílo znal. V době jeho pobytu ve Vídni vycházely všechny Listovy knihy a podle nepřímého svědectví si je Hitler půjčoval a studoval. Ve svých projevech ve dvacátých letech v mnichovských pivnicích se na Lista přímo odvolává („V nesmírných ledových pouštích severu vyrostl rasově vyšlechtěný rod obrů silou i zdravím.“ „Rasy, které nazýváme árijskými, ve skutečnosti stály u vzniku pozdějších velkých kultur.“ „Je známo, že Egypt přivedli na kulturní vrchol árijští přistěhovalci.“ atp.). Ve zbytcích Hitlerovy soukromé knihovny se zachovala kniha Rabíndranátha Thákura o nacionalismu. Dostal ji k narozeninám v roce 1921 a stojí v ní věnování: „Panu Adolfu Hitlerovi, milému armanskému bratru B. Steiningerová“. To naznačuje, že Hitler byl skutečně ve spojení s tajnými arman-skými spolky. Jak uvádí vídeňská historička Brigitte Hamannová, Babette Steiningerová byla jednou z prvních členek nacistické strany. Ale pokud byl Hitler v kontaktu s lidmi z tohoto prostředí, pak to bylo spíš až v Mnichově. Jde o stejné podhoubí, do kterého patří společnost Thule. Přípis v Thákurově knize se zdá zcela zásadní v tom, že je jedním z mála přímých důkazů o Hitlerově napojení na německé okultní společnosti. Ve studiu Listových spisků pokračoval i po svém odchodu do Mnichova. Inspirativní se pro něj stala hlavně kniha *Neporazitelný – Nárys germánského světonázoru*. Právě na jejích stránkách se píše o věrnosti svému národu až za hrob a o výchově zdravého a silného národa. Vůdcem takového národa má být bohočlověk (Silný shůry), nepodléhající žádnému zákonu a souznící s přírodními silami. Je jasné, že tento obraz pojal Hitler za svůj. List tvrdil, že příchod

Z N A M E N Í Z L A

ariogermánského vůdce byl předpovězen v dávných časech. Navíc se mohl u Lista dočíst, že kromě jiného se poslední zbytky čisté rasy vyskytují v údolí řeky Kamp. Ta protéká Waldviertelem, odkud pocházeli Hitlerovi předci. Víra v to, že je oním Silným shůry, zřejmě stála v pozadí některých riskantních rozhodnutí a úspěchů, které jej dovedly k nadvládě nad většinou Evropy. Se zajímavými postřehy přichází i historik Nicholas Goodrick-Clark:

Guido von List ovlivnil celou řadu německých okultních společností. Zabýval se runami a germánskou mystikou.

Knihy Guido von Lista o tajemství run.

List si dovedl představit novou pangermánskou říši do značných podrobností a zcela jednoznačně. Volal po nemilosrdném podřízení neárijců svým árijským pánům ve vysoce hierarchicky strukturovaném státě.

List kodifikoval soubor politických principů pro tento nový řád: bylo tam mimo jiné dodržování přísných rasových a sňatkových pravidel. Tyto myšlenky, které List publikoval už v roce 1911, se zlověstně podobaly norimberským rasovým zákonům z třicátých let a budoucí nacistické vizi. Ale List zašel ještě dál a antcipoval mystické elitářství SS v nacistickém Německu. Hierarchická struktura ariogermánské společnosti byla založena na kabalistickém stromu života. Tento okultní desetistupňový systém postupného zasvěcování do gnostických mysterií sloužil jako základna pro nový řád.

Kategorie staveb s geomantickým významem podle Guido von Lista (1891).

Rasový mystik

Další výraznou osobností patřící do okruhu vídeňských mystiků byl zmíněný Jörg Lanz von Liebenfels (1874–1954), původním jménem Joseph Adolf Lanz. V devatenácti letech vstoupil do cisterciáckého řádu a byl dokonce vysvěcen na kněze. V rámci řádu se zabýval studiem biblické vědy a astrologií. Prastarý náhrobek u něj vyvolal vizi,

ZNAMENÍ ZLA

v níž spatřil rytíře stojícího na opici. Pochopil, že jde o porážku opičího člověka člověkem panským, což mu změnilo celý život. Ve věku třiceti pěti let z řádu vystoupil a založil si vlastní – nové templáře. Za pomoci rasově čistých, ale zejména bohatých přátel zakoupil řádový hrad, zříceninu Werfenstein ve Wachau. Aby zastřel svůj neárijský židovský původ, zfalšoval si rodokmen a stal se z něj baron. Hojně spolupracoval s rytířem Schönererem (o něm více v kapitole „Rytíř od Noreie“), bojoval proti katolické církvi a za rasovou čistotu. Stal se členem Listovy tajné armanské společnosti a začal v symbolech novotemplářského řádu používat hákový kříž. V roce 1906 vydává

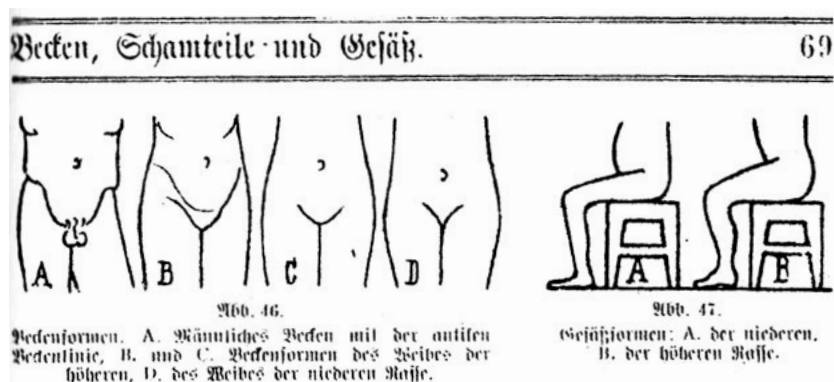
Rasový mystik Lanz von Liebenfels založil řád nových templářů a vydával časopis Ostara.

Lanzův časopis Ostara.

své hlavní dílo: *Teozoologie aneb nauka o sodomských opičácích a božském elektronu*.

Elektrina platí v té době za zázračný fenomén a okultisté studují Reichenbachovy práce o síle ódu, životním magnetismu apod. Pro mnohé se stala elektrina agentem (od slova agens), který stál za vším tajemným a nevysvětleným a s jehož pomocí lze ozřejmit třeba i Kristovy zázraky.

Ilustrace z Lanzovy knihy o rasové somatologii. Každá část lidského těla podléhala rasovým kritériím.

Filozof a přírodovědec Karl Reichenbach (1788–1869) se zabýval i chemií. Kromě jiného objevil několik produktů z dehtu: parafín, pitakal (první umělé barvivo) a fenol (za druhé světové války se používal do smrtících injekcí, nejprve v programu eutanazie a později pro vězně v koncentračních táborech – aplikoval se nitrožilně nebo přímo do srdce). Stal se také významným odborníkem na metalurgii a pracoval pro hraběte Salma, díky čemuž se staly blanenské železárny jedním z největších hutních podniků v celé rakouské monarchii. Zajímal se i o Moravský kras. Později se věnoval zejména výzkumu meteoritů

a navázal na práce Franze Antona Mesmera (1734–1815) o životním magnetismu. Tvrdil, že objevil neznámou energii zvanou „OD“, kterou vyzařují všechny živé organismy, magnety a krystaly.

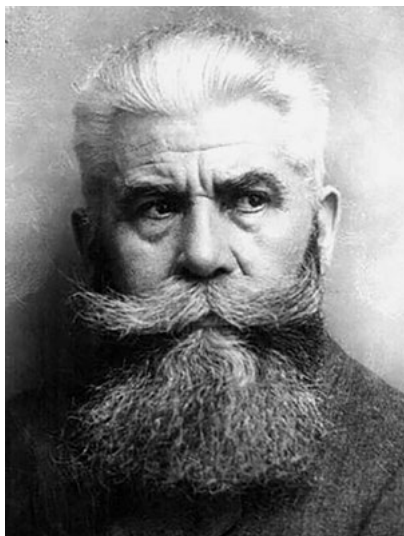
V Lanzových podivných idejích rezonují i chovné stanice pro čistou rasu a mnohoženství povolené pro válečné veterány. V roce 1906 začíná vydávat časopis *Ostara*, který se zabývá hlavně rasovými otázkami. Jde o jakousi rasovou mystiku. Lanz se sám považoval za průkopníka nacismu a hákového kříže. Tvrdil, že se ve Vídni setkal s Hitlerem, který ho požádal o chybějící svazky *Ostary*, k nimž mu přidal i dvě koruny na jízdenku. Osobně však měl Hitler k Lanzovi spíš odmítavý postoj, byť v některých z jeho projevů najdeme i myšlenky Lanzovi blízké, zejména odkazy na rasovou čistotu.

Učení o světovém ledu

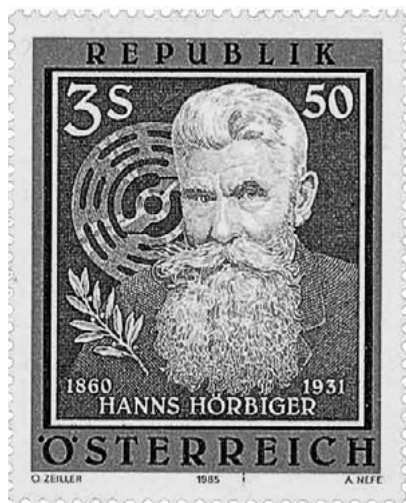
Přibližně v roce 1900 přichází vídeňský inženýr Hanns Hörbiger (1860–1931), konstruktér parních strojů a vynálezce tzv. Hörbigerova ventilu, s teorií o světovém ledu. Inspirován starogerámskými ságami i vlastními vizemi vykládá divotvornou nauku o tom, že ve vesmíru probíhá věčný souboj ledu a ohně. Všechny planety kromě Země jsou podle ní tvořeny ledem. Dopadem ledových balvanů vznikly i sluneční skvrny. Dnešní Měsíc, také ledové těleso, byl přitáhnut před 12 000 lety. To bylo důvodem katastrofy, která způsobila potopu světa a zánik Atlantidy. Hörbiger tvrdil, že objevil klíč, který odemyká tajemství Mléčné dráhy, měsíčních hieroglyfů, uhelných slojí a pozemské atmosféry. Klíčové události světových dějin souvisí s ničivými kataklyzmaty. Hitler si Hörbigera považoval, dokonce chtěl vybudovat v duchu jeho teorií v Linci planetárium. Za potvrzení jeho tezí považoval i zimu, která provázela nacistický vpád do Sovětského svazu. Jak ovšem z dějin víme, byl to právě krutý mráz, který nacistům dobyvačné tažení

MISTŘI A UČEDNÍK

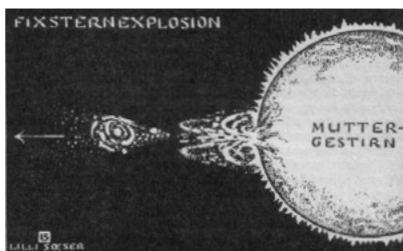
značně zkomplikoval. Domníval se, že pokud by se Hörbigerova nauka spojila s oficiální vědou, došlo by k jakési vědecké revoluci a k nevidaným objevům a vynálezům. Považoval jej za jakéhosi árijského Einsteina. Když plánoval Hörbigerovo planetárium, pronesl Hitler toto: „*Led není zmrzlá voda, nýbrž voda je roztátý led.*“

Hitlerův „Einstein“ a tvůrce Teorie světového ledu Hanns Hörbiger.

V roce 1985 vyšla v Rakousku poštovní známka s portrétem Hannse Hörbigera. Šlo o počtu významnému vynálezci.

Ilustrace z Hörbigerovy knihy zachycující planetární kataklyzmata.

Rytíř od Noreie

Po prusko-rakouské válce v roce 1866 byli rakouští Němci odtrženi od svých krajanů vně rakouských hranic a museli žít v habsburské říši jako jeden z národů. Vzhledem k demokratizačnímu procesu dostali rakouští Němci strach, že nadřazenost německého jazyka a kultury v této říši, tohoto racionalizačního procesu z konce osmnáctého století, bude ohrožena neněmeckými národnostmi tohoto státu. Konflikt mezi pocitem věrnosti německé národnosti a rakouskému občanství, často mírně vyostřený strachem ze slovanské nebo římskokatolické nadřazenosti, vedl ke vzniku dvou různých, i když velmi příbuzných proudů německého nacionalismu. (Nicholas Goodrick-Clarke)

Prvním proudem byl tzv. *völkisch* nacionalismu, který zakládal nejrozličnější vzdělávací a obranné jednoty na podporu německé kultury a identity. Tím druhým pak pangermánské hnutí vzniklé ve studentských spolcích ve Vídni, Štýrském Hradci a Praze. Studentské spolky organizované podle vzoru německých *Burschenschaftů* se inspirovaly učením Friedricha Ludwiga Jahna (1778–1852). Tyto kluby měly často charakter tajných spolků s romantickým zasvěcovacím rituálem. Zbožňovaly kult síly a pohrdaly humanismem.

V obou zmíněných proudech se jako ryba ve vodě pohyboval Georg rytíř von Schönerer (1842–1921). Člověk, jehož myšlenky Hitler dobře znal, jehož si považoval a který zastával nejvýznamnější místo mezi Hitlerovými mistry.

Georg rytíř von Schönerer se narodil ve Vídni. Po absolvování odborné zemědělské školy se stal správcem na otcově velkostatku Rose-nau ve Waldviertelu. A zřejmě byl rozvážným hospodářem. Choval se dobře i k těm nejchudším zemědělským dělníkům a domkářům. Založil zemědělskou a lesohospodářskou společnost, pořádal školení o mo-

derním zemědělství. Podporoval chudé a nemocné. Založil 25 knihoven a financoval 200 hasičských sborů.

Schönerera doslova uchvátil Železný kancléř Otto von Bismarck. Ze zámku Rosenau udělal jakési muzeum naplněné upomínkami na tohoto politika a v parku nechal dokonce vystavět Bismarckovu věž ze žulových kvádrů. Na jejím vrcholu zapláal každého slunovratu oheň. Bludné žulové balvany z doby ledové v okolí Waldviertelu nechal ozdobit runovými nápisy „Heil Bismarck“.

Pikantní na tom je, že v dobách Marie Terezie, za vlastnictví hraběte Schalenberga na zámku fungovala lóže svobodných zednářů a Rosenau byl uzpůsoben pro tyto účely. Jeho pozdější vlastník Schönerer si dobře uvědomoval význam a symboliku zámecké výzdoby a nechal ji přemalovat. Dnes funguje na zámku Rosenau jedno z největších muzeí svobodného zednářství.

Schönerer zastával názor, že všichni Němci mají být spojeni do jednoho celku, do jedné velké říše. Působil i politicky a roku 1873 jej zvolili do říšské rady. I když tomu jeho zevnějšek vůbec neodpovídal, byl působivým a charismatickým řečníkem. Malý, tlustý, s obličejem zarudlým od nemírného pití piva. Zapadlá malá očka. Sotva se však postavil za řečnický pultík, naprosto se proměnil. Jak dokládá dobové svědectví, oči se mu rozzářily, začal gestikulovat a posluchače okouzloval sonorním hlasem. Dovedl precizně formulovat.

I on, stejně jako mnohem později Hitler, propagoval kult německého hudebního skladatele Richarda Wagnera. Založil ve Vídni i jeho spolek. Dalším bodem jeho programu byl antisemitismus. Už tehdy navrhoval zavést pro Židy zvláštní zákony a požadoval odstranění Židů z veřejného života. Půl století před norimberskými zákony.

Schönererův antisemitský program vyvrcholil tzv. „kampaní proti židovskému tisku“. Se svými stoupenci vnikl v březnu 1888 do redakce

Neuer Wiener Tagblatt, kde napadli redaktory holemi za to, že předčasně uveřejnili zprávu o smrti císaře Viléma. Korunní princ Rudolf (1858–1889) se pak postaral o to, aby Schönerer skončil před soudem. Veřejné násilnosti pro něj znamenaly čtyři měsíce těžkého žaláře. Proces vyvolal masové demonstrace rytířových stoupenců. A jak uvádí Brigitte Hamannová, do jedné z demonstrací vjel i kočár korunního prince. Přímá konfrontace s rozruženými fanatiky mohla být jedním z důvodů jeho dosud ne zcela objasněné sebevraždy v lednu 1889 v Mayerlingu.

Stejnou nenávist Schönerer cítil i vůči Čechům, respektive Slovanům obecně. Jablkem sváru, kvůli němuž propukla dlouho doutnající německo-česká nevráživost, byla tzv. Badeniho jazyková nařízení. Ministr vnitra Kazimír Badeni (1846–1909) přišel s návrhem, aby byla čeština uznána jako rovnoprávný úřední jazyk. Tato myšlenka vyvolala masové protesty a demonstrace. Němci měli problém s tím, že by se měli zčistajasna učit česky. Neklid zavládl i v říšské radě, kam se v roce 1897 vrátil rytíř Schönerer. Badeniho požadavky byly vodou na jeho nacionalistický mlýn. A servítky si nebral ani v říšské radě. O jeho útocích informoval dobový tisk následovně:

Poslanec Schönerer se tváří v tvář německým poslancům v parlamentu chopil ministerského křesla a mrštil jím proti stále prudčeji útočícím Čechům. Ti mu sice těžkou židli dvakrát vytrhli z ruky, Schönerer se jí však zmocnil potřetí. (Brigitte Hamannová)

Dalším objektem Schönererovy nenávisti se stala katolická církev. Využil toho, že mnoho Němců považovalo katolickou hierarchii za protiněmeckou. Hlavní roli v tom sehrál i fakt, že řada českých kněží získala farnosti v oblastech s německým osídlením. Za protikatolických nálad odstartoval Schönerer v roce 1898 svou kampaň „Pryč od Říma“ (Los

von Rom) a veřejně připojil své pangermánské hnutí k luteránům, tedy k „pravému německému křesťanství“. V pozadí kampaně stál Schönererův záměr připojit Rakousko k německé říši. Kampaň můžeme hodnotit jako spíše neúspěšnou, neboť v letech 1899–1910 proběhlo v Čechách, Štýrsku a Korutanech na 30 000 konverzí k protestantismu. A navíc odradila řadu potenciálních voličů Schönererovy všenněmecké strany i množství evangelických duchovních, rozhořčených slovy o „židovské bibli“.

Z pohledu hlavního tématu této knihy jsou zajímavé starogermánské až (pseudo)mystické prvky, které byly do schöneriánského hnutí vtěleny. Schöneriáni (po vzoru tajných spolků) měli specifické sym-

Rytíř Georg von Schönerer ctil Bismarcka, zajímal se o runy a staré Germány a nenáviděl Slovany, Židy a svobodné zednáře.

Součástí Schönererovy propagandy byla výstavba Bismarckových věží a pomníků „dobrého přítele Němců“ císaře Josefa II. (Pomník Josefa II. Františkovy Lázně)

boly a poznávací znamení: chrpu, runové znaky a pozdrav „Heil“. Zpívali německé bojové písně. Hnutí ovlivňovalo i rodinný život svých členů, kterými se mohli stát pouze Němci. Vstup byl zapovězen jak Židům, tak Slovanům. Před uzavřením sňatku museli snoubenci prokázat árijský původ i biologické zdraví. Ženy byly nuceny nosit prosté oblečení a líčení se zakazovalo. Propagovalo se vegetariánství, tělocvik i abstinence.

Určitě vám to něco připomíná. I nacisté si vytvářeli vlastní rituály, mytologii, symboly (nemluvě o SS). V centru jejich kultu již ovšem nestojí německý národ jako takový, ale národ zosobněný Adolfem Hitlerem. Shodných znaků bychom našli mnohem víc – nadřazenost německé rasy, antisemitismus, odpor ke Slovanům. A snad i Hitlerovo vegetariánství? Však také nacisté považovali schöneriány za své předchůdce.

Schöneriáni měli dokonce vlastní letopočet, který u nich nezačínal narozením Krista, nýbrž rokem 113 před Kristem, kdy v bitvě u Noreie Germáni porazili Římany.

Centrem jejich kultu nebyl tehdy Hitler, ale Železný kancléř a de facto sjednotitel Německa Otto von Bismarck (1815–1898). Schönere-rova posedlost Bismarckem šla tak daleko, že se nechal pohřbit poblíž jeho hrobu ve Friedrichsrub v Saském lese. Pohřbu se 31. března 1922 účastnili i jeho věrní Chebané.

Pro Adolfa Hitlera se stal nespornou inspirací:

Skutečně nelze přehlédnout, že Hitler Schönererovy politické zásady nejen přejímal, nýbrž přímo kopíroval. Jeho názory na rasový antisemitismus, „židovský tisk“, habsburský mnohonárodnostní stát, výsadní postavení „ušlechtilého německého národa“ před ostatními národy a na germánský kult vůdce se se Schönererovými naukami shodují, stejně jako nenávisť vůči „požidovštělé sociální demokracii“, všeobecnému

rovnému volebnímu právu, demokracii a parlamentarismu, jezuitům, habsburskému domu a mnohému dalšímu. (Brigitte Hamannová)

A podobností bychom našli mnohem více. Hitler přijímá pozdrav „Heil“ i titul vůdce a „vůdcovský“ princip ve vedení státu a rozhodování.

Úctu k jednomu ze svých mistrů projevovat Hitler i oficiálně. V roce 1938 podpořil vydání Schönererova životopisu a osobně si odkoupil polovinu nákladu (500 z 1000 kusů). O rok později bylo Habsburské náměstí v Mnichově přejmenováno na Schönererovo. V roce 1941 nechal ve Vídni umístit jeho pamětní desku na budovu někdejší říšské rady. Ke stému výročí Schönererova narození byla ve vídeňském Veletržním paláci uspořádána velkolepá výstava „Georg rytíř von Schönerer, zvěstovatel a průkopník Velkoněmecké říše“. Vyskytla se i přirovnání k Janu Křtiteli, který předcházal Kristu, stejně jako Schönerer Hitlerovi.

Völkisch hnutí čerpalo inspiraci i ze symbolů, které se objevují v lidovém umění (Litoměřicko).

Mysterium Bismarckových věží

Vydáme-li se hledat okultní kořeny nacismu a jejich poslední zbytky, zřetelná stopa nás zavede i do českého pohraničí. Objevíme zde pozůstatky po stoupencích Georga rytíře von Schönerera, ale nejen ty. Na prvním místě se budeme zajímat o Bismarckovy věže – kamenné rozhledny. Víme už, že jednu takovou si nechal Schönerer postavit i ve svém parku u zámku v Rosenau.

Po Bismarckově smrti v roce 1898 uveřejnilo německé studentstvo výzvu ke stavbě Bismarckových věží: „Stejně jako dříve vztyčovali staří Sasové a Normané nad těly svých padlých reků prosté sloupy jako skály, na jejichž špici plály hořící pochodně, tak chceme i my k uctění našeho Bismarcka vystavět na všech výšinách naší vlasti, odkud pohlížíme na nádhernou německou zemi, mohutné žulové nositele ohně. Ať se stanou všude symbolem jednoty a čnické velikosti.“ Stavba měla být jednoduchá, na masivním základě a zdobená pouze Bismarckovým znakem nebo citátem. 1. dubna, v den Bismarckových narozenin, a 21. června, při oslavách slunovratu, měly na Bismarckových věžích vzplát ohně. Pro tento účel byl také upraven vrchol chebské věže, kde se umísťoval při slavnostních příležitostech oheň. Před Bismarckovými věžemi měla vzniknout shromaždiště, kde by se v budoucnu odehrávaly národní slavnosti. (Jitka Chmelíková)

Na českém území najdeme tři. V Chebu, Aši a na vrcholu Tanečnice v Českosaském Švýcarsku. Podívejme se podrobněji na ty, které vrostly v nejzápadnějších Čechách.

O výstavbě vyhlídkové věže na dominantě ašského okolí, vrchu Háj, se začalo uvažovat v roce 1874. Hybnou silou těchto snah byl továrník Georg Unger. Ale ještě před rozhlednou vybuodovala sekce Alpského

M I S T Ě Ř I A U Ć E D N Í K

spolku na vrchu Háj hostinec s možností ubytování. Od prvních úvah k samotné stavbě bylo ještě daleko. Mocným impulsem se stala studentská výzva z roku 1898 k německému národu ke zřizování Bismarckových věží. Projekt vypracoval drážďanský architekt Wilhelm Kreis (1873–1955). Dne 18. října 1902 došlo k položení základního kamene. Stavba rozhledny byla sice dokončena 17. září 1903, ale slavnostní otevření se odložilo až na 19. června 1904. Věž čtvercového půdorysu je vystavěna z hrubých žulových kvádrů. Je vysoká 34 metrů a zakončena žulovou koulí o průměru 0,9 metru. Na úplný vrchol vystoupáte po 102 stupních žulových a 13 stupních železných.

Bismarckova rozhledna na vrchu Háj u Aše.

Jedna z *völkisch* památek – pamětní deska německého básníka Friedericha Schillera pod ašskou kamennou věží.

Celkové uspořádání stavby nabízí oproti jiným obdobným stavbám podstatné pohodlí, protože žádná vyhlídka nevzbuzuje závrať, všechny jsou chráněny před deštěm, a kromě toho se také nabízí čtyři úplně volné výhledy. (Překlad Jiří Krátký, spoluautor publikace ke stému výročí otevření rozhledny.)

Kromě rozhledny vznikla na Háji i celá řada dalších *völkisch* pamětihodností. Pamětní deska básníka Friedricha Schillera, Jahnův pomník (Jahnova mohyla vznikla i v Chebu) a konečně památník Theodora Körnera (voják a básník, mezi německým obyvatelstvem oblíbený od dob napoleonských válek).

Vydáme-li se po dvaasedmdesáti schodech na vrchol Bismarckovy vyhlídkové věže na Zelené hoře u Chebu, a budou-li vhodné povětrnostní podmínky, odmění nás výhled nejen na Chebsko, ale také na Krušné Hory a výběžky Šumavy a Slavkovského lesa. Budeme-li návštěvníky a výletníky pozornými, povšimneme si zajímavých symbolů a runových nápisů, jimiž je Bismarckova věž ozdobena zvenku i zevnitř. A budeme-li návštěvníky alespoň trochu poučenými, pochopíme, že zde máme co do činění s germánskou mytologií a snad i mystikou hojně pěstovanou na přelomu 19. a 20. století řadou různých spolků.

Stavbě kamenné věže předcházelo v roce 1891 vybudování dřevěné rozhledny. Ta sloužila k výhledům po kraji do roku 1909, kdy byla na jejím místě vybudována rozhledna kamenná. Součástí slavnostního otevření bylo i odhalení Bismarckova bronzového reliéfu. Mírumilovná a bohu libá akce, jakou slavnostní otevření rozhledny na Zelené hoře alespoň zdánlivě bylo, vzbudila u části občanů a politické reprezentace značnou nevoli. Přestože záměr vystavět rozhlednu uspěl napříč všemi politickými stranami, zásluhy si přisvojili příslušníci radikální všeneš-

mecké strany, schöneriáni. A v tomto duchu se nesly i oslavy. Georg Schönerer totiž zvolil poněkud netradiční způsob politické propagandy: výstavbu pomníků a rozhleden.

Schöneriáni podstatně ovlivnili vzhled chebské Bismarckovy věže a „obohatili“ jej o své i starogermánské symboly:

Kromě Bismarckovy busty, po které dnes zůstalo pouze prázdné místo nad vchodem, se jim zde podařilo umístit řadu germánských mytolo-

Bismarckova věž na Zelené hoře u Chebu.

Erb železného kancléře Bismarcka napovídá, že mu byla zasvěcena i kamenná věž nad Chebem.

Okřídlené kolo – rodinný erb Schönererů. Rytířovo signum na plášti chebské věže.